

SVERIGES RUNINSKRIFTER

UTGIVNA AV

KUNGL. VITTERHETS HISTORIE OCH ANTIKVITETS AKADEMIEN

ANDRA BANDET

ÖSTERGÖTLANDS RUNINSKRIFTER

GRANSKADE OCH TOLKADE

AV

ERIK BRATE

STOCKHOLM

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

1911
[111410]

63. Vistena, Allhelgona sn, Göstrings hd.

Pl. XXI. Fig. 1.

Litteratur: B. 876; L. 1174; W. 176; Lars Bure, *Träsnitt*, utg. av H. Curio, bih. till Verelius, *Göthrici et Rolfi Historia*, teckning; teckning i Wiedes saml. i VHAA; C. F. Nordenskjöld, *ÖFT.* I, s. 61; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 11, teckning.

Runstenen står sydväst om Brunngården på gårdet vid norra sidan av vägen genom Vistena by från Brunngården till gården öster om densamma. Stenen är mycket ned-sjunken i marken.

Ämnet är granit. Höjden är 1 m, största bredden 74 cm. Slingans bredd är 13—15 cm; den övre slinglinien är på toppen förstörd.

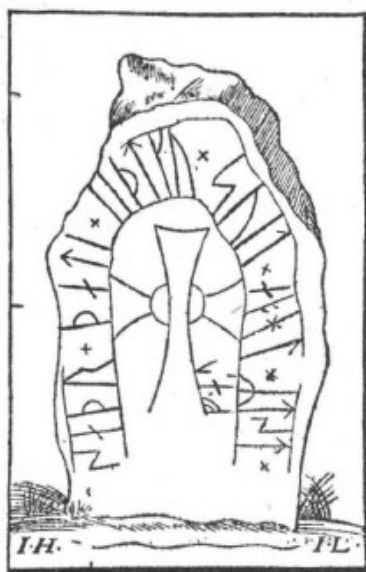
Inskriften börjar utan skiljetecken med **sapu**, vars **s** är omvänt; den sista runan läser Bure som **u**, i B. 876 och hos Nordenskjöld läses **r**; det är mycket svårt att avgöra, om den är **u** eller **r**, kännestreckets har inga skarpa knän, men dess nedre del har dock mera riktning åt höger än övre delen. Andra rungruppen är **pai**, såsom alla föreg. läst; toppen till **t** faller på stenens kant men kännestrecken äro tydliga. Tredje rungruppen är troligen **tiptku**. På **tip** är toppen borta; av vänstra kännestreckets på **t** finnes 2 cm

nedifrån, av högra 1 cm. Uti det andra **t** är högra kännestrecket i behåll, däremot är det vänstra, som antages av alla föreg., borta; dock finnes möjligen 1 cm av dess spets. På **k** sträcker sig en avflagning mellan stav och kännestreck och över dettas topp, varjämte ock nedre delen av staven är skadad, vilket allt föranlett Nordenskjöld till den alldeles oriktiga läsningen **si** för **ku**. Att läsa **ku** som en binderuna **su** kan nu icke sägas vara omöjligt, men var det enligt B. 876 fordom.

Den fjärde rungruppens två första runor äro **su**, därpå följer en stav på 14 cm nedifrån och en på 8 cm; Bure läser troligen riktigt **suit**, B. 876 **sui1**; **i** har icke varit **n**, som Wiede tror. Efter **suit** finnes vänstra nedre strecket av det följande korset.

Femte rungruppen läses av Bure **†††† nfhl**, i B. 876 **†††† afhl**, som förmodligen är riktigt. Nu finnes blott **l** i behåll, av **†** finnes 5,5 cm nedifrån, av **h** 3 cm, av ***** 6 cm, alla utan kännestreck, både **h** och ***** luta mycket åt vänster.

B. 876.

Sjätte rungruppen läses i B. 876 **†††† rtst**. Bure läser **†††† rtit**, Nordenskjöld **rtnt**; nu synes blott **rtst** eller möjligen **rtnt**. Uti **r** äro blott övre staven och mellanstrecket tydliga, möjligen finnes $\frac{1}{2}$ cm av nedre staven, vars nedre del ock fattas i Bautil.

Sjunde rungruppen är ristad uppåt mellan högra slingan och nedre korsarmen, och dess två första runor äro **fa**, såsom i B. 876. Framför **fa** finnas uppifrån två fåror, den främre 6 cm, den närmast **f** 4 cm, vilka kommit Nordenskjöld att antaga **t** framför **f**, vilket han oriktigt läser **m**, och efter **fa** finnas också två dylika fåror uppifrån, den första 3,5 cm, den andra 5,5 cm, som se ut att vara huggna och även iakttagits av Bure såsom ett **l**, och i B. 876 som toppen av **h** u.

Inskriften är sålunda följande:

a) $\overset{r}{\text{sapu}} + \text{pati} + \text{tiptku} + \text{su[it]} \times [\text{afh}] \times \text{rtst} \times$ b) "fa si
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 11 13 15 17 19 21 22 23 25 27 28 30

Då på 27 **f** kännestrecken nå upp till övre linien, synes möjligt, att 20 **h** utgör ett **b** av samma form som på Rökstenen, men sannolikare är det den avart av **f** med lika långa kännestreck, som finnes Ög. 92 Väderstad. Den första fåran efter **fa** är måhända kortkvisttypens **s**-form.

Inskriften utgör en lönnskrift, vars nyckel vi ej känna. Efter förhållandet i andra runinskrifter kan man förmoda, att grupp 1 och 6 äro namn X. och Y., och efter antalet runor, att det övriga skall läsas sålunda: X. **sati staina pasi aftr** Y. **fa(pur) si(n)**, »X satte dessa stenar efter sin fader Y» med de båda sista orden förkortade.

Det förefaller, som om rungrupperna två och två utgjorde en enhet för lönnskriften. I. **sap^r + pati** är kanske att i den ordning, siffrorna angiva, läsa **parp + sati** och tolka *Förð satti*, i det ristaren från förekomsten av **h** o i ord som **pansi**, där han skrev **pansi**, slutit, att **a** omvänt kunde användas för **o**, som på hans tid betydde **o**. Om II. **tiptku + su[it]** är **staina + pasi**, hämtas vardera gruppens begynnelse-runor från den andra gruppen. Uti III. **[afh]** + **rtst** uppstår prep. **aftr** genom utbyte av första gruppens två slutrunor mot de två första i andra gruppen.